روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران
صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن گویا: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸
توزیع: موسسه مطبوعاتی نشرگستر امروز نوین تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

روزنامه شرق

چهارشنبه ۲۷ آبان ۱۴۰۵ • ۸ جمادی‌الثانی ۱۴۴۸ • ۱۸ نوامبر ۲۰۲۶ • سال بیست‌وسوم • شماره ۵۵۳۰ • ۸ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۱:۴۹ • اذان مغرب ۱۷:۱۵ • اذان صبح فردا ۵:۱۷ • طلوع آفتاب ۶:۴۴

همزمان با آغاز بارش‌های پاییزی در شرق گیلان، طغیان رودخانه و افزایش حجم رواناب‌ها موجب آبگرفتگی بخش‌هایی از روستاهای بخش رحیم‌آباد شده و مشکلاتی را برای ساکنان این مناطق به وجود آورده است. عکس: امید رجبی‌پور، تسنیم

www.sharghdaily.com | aparat:tasvirshargh | Telegram:SharghDaily | youtube:sharghdaily | twitter:sharghdaily | instagram:sharghdaily1

فردا از امروز

دام یک فردای قطعی

امیراحمدشیشه‌گر

اگر تنها بـه یک تصویر از آینده بسـنده کنیم، چه‌بسـا تصمیم‌هایمان را چنان سامان دهیم که نشانه‌های خلاف آن را یکسره نادیده بگیریم.

یکی از جذاب‌ترین جمله‌ها درباره آینده، جمله‌ای اسـت که با اطمینان آغاز می‌شـود: «۱۰ سـال دیگر حتما...». چنیـن جمله‌ای ذهن را آرام می‌کند؛ چون پیچیدگی را به یک مسـیر تبدیل می‌کند. با این حال، همین آرامش می‌تواند منشـأ تصمیم‌های شـکننده باشـد. فرض کنید شـهری برای ۲۰ سال آینده شبکه حمل‌ونقـل خـود را فقط بـر پایه افزایـش تعداد خودروهای شـخصی طراحی کند. این برنامه شـاید با داده‌های امروز سـازگار باشـد، اما چه می‌شود اگر قیمت انرژی تغییر کنـد، خودروهای خودران فراگیر شوند، مقررات زیست‌محیطی سخت‌تر شود، الگوی دورکاری گسـترش پیـدا کند یا نسـل جدید ترجیح متفاوتی برای سکونت داشته باشد؟ هیچ‌کدام از این عوامل به‌تنهایی آینـده را تعیین نمی‌کند، اما ترکیب آنها می‌تواند مسیر اصلی را عوض کند.

اینجاسـت که مفهوم «آینده‌های بدیل» اهمیت پیدا می‌کنـد. جیم دیتور در مکتب مانوآ از آینده‌های بدیل برای شکستن عادت امتداد خطی وضع موجود بهـره می‌گیـرد و چهـار الگـوی کلان (کهن‌الگو) -استمرار، فروپاشی، انضباط و دگرگونی- را چارچوبی بـرای درک و سـنجش مسـیرهای متمایـز معرفی می‌کند. این چهارگانه پیش‌بینی نیست؛ تمرینی برای گسترش دامنه تصور است. پژوهش سناریو نیز میان این پرسـش‌ها فرق می‌گذارد: چه چیزی احتمالا رخ خواهد داد؟ چـه چیزهایی می‌تواننـد رخ دهند؟ و چگونه می‌توان به یک هدف مشـخص رسید؟ وقتی این پرسـش‌ها از هم جدا شوند، دیگر لازم نیست هر سـناریو را با معیار «درست از آب درآمدن» بسنجیم. برخی سـناریوها برای کشف آسـیب‌پذیری تصمیم ساخته می‌شوند، نه برای شرط‌بندی روی یک نتیجه.

کار با چند آینـده، یک اثر ذهنی مهـم هم دارد: مـا را وادار می‌کند نشـانه‌هایی را ببینیم که با انتظار اصلی‌مـان سـازگار نیسـتند. اگر مدیر یک شـرکت فقط به سـناریوی رشد سـریع بازار باور داشته باشد، احتمال دارد علائم اشباع یا ورود فناوری جایگزین را کم‌اهمیت بداند. اگر دولت فقط تداوم شرایط موجود را فرض کند، گسسـت‌های اجتماعی یا اقلیمی دیرتر وارد محاسـبات می‌شـوند. آینده‌هـای بدیل نوعی تمرین برای مقابله با همین «سوگیری تأیید» هستند.

مزیت چند آینده این نیست که هرچه تصور کنیم، معتبر اسـت. سـناریوی خوب باید با شواهد موجود ناسازگاری آشکار نداشـته باشد، فرض‌هایش روشن باشـد و سـازوکار تغییر را توضیح دهد. تخیل بدون انضباط می‌تواند به داسـتان‌پردازی بدل شـود، اما داده بدون تخیل نیز ممکن اسـت فقط گذشته را به آینده امتداد دهد. این رویکرد به معنای بی‌تصمیمی نیسـت. هدف این رویکـرد، تکثیر بی‌پایـان گزینه‌ها نیسـت، بلکه شناسـایی چند آینده متمایز است که تفاوت‌هایی بنیادین دارند و می‌توانند پایداری تصمیم را به آزمـون بگذارند. پس از آن، گزینه‌ها باید دوباره محدود و اولویت‌بندی شـوند، اما ایـن بار با آگاهی بیشـتر از عدم قطعیت. سـازمان همکاری و توسعه اقتصادی نیـز آینده‌نگاری راهبردی را بررسـی چند آینـده باورپذیر می‌داند و آن را راهی برای شـناخت فرصت‌ها، ریسک‌ها و گسست‌های احتمالی معرفی می‌کند. ارزش این کار زمانی آشـکار می‌شود که یک تصمیم را در چند وضعیت امتحان کنیم.

پرسش مفید این نیست که «کدام آینده حتما رخ می‌دهد؟»، بلکه این اسـت: اگر هرکدام از چند مسیر معقول رخ داد، تصمیم امروز ما چه وضعی خواهد داشـت؟ تصمیمی که فقط در یک آینده کار می‌کند، شـاید بهترین تصمیم نباشـد؛ تصمیمی که در چند آینده باورپذیر قابل دفاع بماند، از اصالت و تاب‌آوری به مراتب بالاتری برخوردار است.

@shishehgar

آیا دستکاری مؤثر آب‌وهوا ممکن است؟

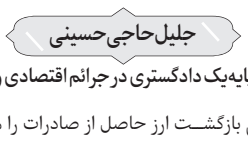

مهدی زارع

محسـن اربابیان، کارشناس منابع آب، در مصاحبه با کانال یوتیوبی «خط انرژی» در مرداد ۱۴۰۴ ادعا کرد آمریکا و اسـرائیل بیش از چهار دهه اسـت که عمدا ابرهای باران‌زا را از آسمان ایران منحرف می‌کنند تا خشک‌سـالی ایجاد کنند. او به تصاویر ماهواره‌ای و مقایسه دریاچه ارومیه با دریاچه وان ترکیه اشاره کرد و مدعی استقرار دستگاه‌هایی در شرق ترکیه شد. این اظهارات در فضای مجازی و برخی رسانه‌ها بازتاب یافت و گاهی به‌عنوان نظر «کارشـناس آب» بازنشر شد، اما نهادهای رسمی هواشناسی آن را رد کرده‌اند. احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهور اسبق، در ۱۳۹۰ کشـورهای غربی را به ایجاد خشک‌سالی با فناوری پیشرفته متهم کرد و همچنین دبیر وقت شـورای عالـی امنیت ملی در ۱۳۸۷ اسرائیل را به «عقیم‌کردن ابرها» متهم کرد. سفارت ایران در افغانستان نیـز در فروردین ۱۴۰۵ درباره نابودی مرکـز «تغییر اقلیم» در امارات و تغییر الگوهای بارش پسـتی منتشـر کـرد و این ادعا در شـبکه‌های اجتماعی پخش شـد، اما منبع رسـمی تأییدشده نداشـت و از سوی رسانه‌های معتبر رد شد و سازمان هواشناسی و کارشناسان آن را بی‌پایه دانسـتند. در عین حال، مسئولان سـازمان هواشناسی و وزارت نیرو در هفته‌ها و ماه‌های اخیر موضع رد و تکذیب داشـته‌اند و خشک‌سـالی را به عوامل اقلیمی، تغییر اقلیم و مدیریت منابع آب نسـبت داده‌اند. ادعاهای مربوط به «ارسال امواج» یا دستکاری سامانه‌های بارشی در مرز ایران و ترکیه که در آبان ۱۴۰۵ مطرح شده، نمونه‌ای از نظریه‌های توطئه‌ای است که با واقعیت‌های علمی هواشناسی و محدودیت‌های فیزیکی جو در تضاد است. تصاویر آسمان در مناطق مرزی و ادعاهای محلـی مبنی بر «جلوگیری از ورود سـامانه‌های بارشـی» با امواج یا فناوری‌های ناشناخته، در سال‌های اخیر در فضای مجازی ایران به‌طور مجدد منتشر شده و به دسـتکاری آب‌وهوا مربوط دانسته شده است. ایـن ادعاها معمولا با اشـاره به تفاوت ظاهری آب‌وهوا در دو سـوی مرز، خشک‌سالی شدید ایران و برنامه‌های بارورسازی ابر در کشورهای همسـایه مطرح می‌شوند. با این حال، بررسی علمی نشان می‌دهد که چنین ادعاهایی فاقد پایه فیزیکی و شـواهد تجربی است. سامانه‌های بارشـی که از مدیترانه، اقیانوس اطلس یا شمال می‌آیند، حامل انرژی عظیمی هسـتند. انرژی یک سـامانه جوی معمولی یا حتی یک توفان متوسـط، هزاران برابر بیشـتر از کل توان تولیدی بشـر یا هر تأسیسات زمینی موجود است. سـازمان جهانی هواشناسی (WMO) و سازمان هواشناسی کشـور تأکید کرده‌اند که هیچ فناوری شناخته‌شده‌ای قادر به تغییر مسیر توده‌های هوای بزرگ، جلوگیری از ورود ابرهای باران‌زا در مقیاس منطقه‌ای یا قاره‌ای یا «سرقت ابرها» نیست. بارورسازی ابر (cloud seeding) که واقعی و محدود است، فقط روی ابرهایی که از قبل نزدیک به بارش هستند عمل می‌کند. با پخش ذراتی مانند یدید نقره یا نمک، می‌توان بارش را در مقیاس محلی معمولا تا حدود صد کیلومتـر اندکی افزایش داد؛ تقریبا پنج تا ۲۰ درصد در شـرایط ایدئال. این روش نمی‌تواند سامانه را از مسیر خود منحرف کند، ابر را از آسمان صاف بسازد یا جریان‌های جوی را در مقیاس مرزی ایران-ترکیه کنترل کنـد. کارشناسـان ترکیه‌ای نیز تأکیـد کرده‌اند که ایـن تکنیک محلی اسـت و تأثیری بر سامانه‌های بزرگ غربی یا شـمالی ندارد. ادعاهای مربوط به «امواج» یا فناوری‌هایی مانند HAARP نیز بی‌اساس است. HAARP یک تأسیسات تحقیقاتی در آلاسکاست که با امواج رادیویی لایه‌های بالایی جو -یونوسـفر، ده‌ها تا صدها کیلومتر بالاتر از سـطح زمیـن- را مطالعه می‌کنـد. این امواج در تروپوسـفر و استراتوسـفر -جایی که هوا و بارش شکل می‌گیرد- جذب نمی‌شوند و توان آنها در مقایسه با انرژی سـامانه‌های جوی ناچیز است. هیچ شواهد معتبری وجـود ندارد که HAARP یا فناوری‌های مشـابه بتوانند آب‌وهوا را در مقیـاس محلی یا منطقه‌ای کنترل کنند. ادبیات علمی بین «weather modification» محدود -مانند بارورسـازی ابر برای افزایش بارش یا کاهـش تگرگ- و ادعاهای کنترل کامل آب‌وهوا تمایز قائل می‌شـود. مطالعات نشـان می‌دهد که بارورسـازی ابر در شرایط خاص می‌تواند اثر آماری کوچکی داشـته باشد، اما سـیگنال آن در برابر تغییرپذیری طبیعی جو ضعیف اسـت و نتایج همیشـه قطعی نیست. در مقابل، ادعاهایی مانند ایجاد خشک‌سالی عمدی، هدایت سامانه‌ها به سمت یک کشور یا اسـتفاده از «امواج» برای مسـدودکردن بارش، در حوزه شبه‌علم قرار می‌گیرند؛ زیرا با قوانین فیزیکی -مقیاس انرژی، دینامیک جو و محدودیت‌های فناوری- ناسـازگار هسـتند. خشک‌سـالی‌های اخیر ایران عمدتا ناشـی از عوامل اقلیمی طبیعی -نوسانات الگوهای جوی- تغییر اقلیم ناشـی از گازهای گلخانـه‌ای و مدیریت منابع آب داخلی است. تصاویر آسمان که گاه به‌عنوان «شواهد» ارائه می‌شوند، معمـولا پدیده‌های طبیعـی مانند ابرهای موجـی (undulatus)، رد سـوخت هواپیما یا الگوهای ابر ناشی از جریان‌های کوهستانی هستند که در مناطق مرزی کوهسـتانی رایج‌اند. تا امـروز هیچ مرجع علمی معتبر بین‌المللی (ازجمله WMO، IPCC و سازمان‌های هواشناسی) وجود فناوری عملیاتی برای مهندسـی آب‌وهوا در مقیاس منطقه‌ای یا جلوگیری از ورود سـامانه‌های بارشی را تأیید نکرده است. ادعاهای مربوط به مرز ایران و ترکیه، تکرار الگوهای مشـابهی است که در دیگر نقاط جهـان (مانند اتهامات مربـوط به توفان‌ها یا خشک‌سـالی‌ها) نیز دیده می‌شـود و بارها توسـط متخصصان رد شده است. واقعیت علمـی این اسـت که انسـان می‌توانـد در مقیاس بسـیار محدود بر فرایندهای ابری اثر بگذارد، اما کنترل سـامانه‌های جوی بزرگ‌مقیاس فراتـر از تـوان فعلی فناوری اسـت. تمرکز بـر مدیریت پایـدار آب، کاهش انتشـار گازهای گلخانه‌ای و بهبود پیش‌بینی‌های هواشناسی، راه‌حل‌هـای مبتنـی بر شـواهد برای چالش‌هـای اقلیمی هسـتند، نه نظریه‌های توطئه بدون پشتوانه.

یادداشت

صادرکننده زیر تیغ تعهدات ارزی؛ مسئولیت یا مجازات؟

جلیل حاجی‌حسینی

وکیل پایه یک دادگستری در جرائم اقتصادی و ملکی

بازگشـت ارز حاصل از صادرات، ضرورتـی انکارناپذیر برای اقتصاد ایران و مدیریت منابع ارزی کشـور اسـت؛ اما ضرورت اقتصادی، مجوز نادیده‌گرفتن اصول حقوقی و عدالت در رسـیدگی نیسـت. مسـئله از جایی آغاز می‌شود که سیاسـت بازگشت ارز، بدون تفکیک میان امتناع عمـدی از ایفای تعهـد و ناتوانی واقعی در انجام آن، بـه ابزاری برای تشکیل پرونده‌های گسترده تعزیراتی و اعمال مجازات‌های سنگین تبدیل می‌شود. بر اساس اظهارات رئیس سازمان تعزیرات حکومتی در آبان‌ماه ۱۴۰۵، حـدود ۲۹ هـزار صادرکننده با تعهدات ارزی نزدیک به هشـت میلیارد یورو به این سـازمان معرفی شـده‌اند. هرچند اعلام شده است که پس از ارسال پیامک‌های هشدار، حدود ۲.۵ میلیارد یورو از تعهدات تعیین تکلیف یا ایفا شـده، اما پرسش اساسـی همچنان پابرجاست: آیا همه این صادرکنندگان، فارغ از شـرایط تجاری، بانکی و اقتصادی خود، مستحق برخورد یکسان هسـتند؟ وقتی ناتوانی، تخلف تلقی می‌شود، صادرکننـده‌ای کـه ارز حاصل از فـروش کالای خـود را دریافت کرده و عامدانـه از بازگرداندن آن خودداری می‌کند، بـا صادرکننده‌ای که به دلیل مسدودشـدن حساب، محدودیت انتقال وجه، عدم همکاری بانک واسط یا اختلاف واقعی با خریدار خارجی به منابع ارزی خود دسترسی نـدارد، در یک موقعیت حقوقـی قرار نمی‌گیرد. با ایـن حال، در عمل، گاه صرف وجود مانده تعهد در سـامانه‌های اداری، مبنای شـکل‌گیری پرونـده و اعمال ضمانت اجرا قـرار می‌گیرد؛ گویی عدد ثبت‌شـده در سامانه، به‌تنهایی برای اثبات تخلف کافی است. این رویکرد، خطر تبدیل رسـیدگی حقوقی به فرایندی مکانیکی و مبتنی بـر آمار را در پی دارد. اطلاعات سـامانه‌ای می‌تواند مبنای آغاز رسـیدگی باشد، اما نمی‌تواند جایگزین بررسی اسناد، دلایل و شرایط اختصاصی هر پرونده شود. قانون چه می‌گوید؟ تبصـره ۶ ماده ۲ مکرر قانون مبارزه بـا قاچاق کالا و ارز، روش‌های قانونی بازگشـت ارز حاصل از صادرات را مشـخص کرده و برای عدم ایفای تعهد، علاوه بر الزام به انجام آن، جریمه نقدی معادل یک‌پنجم موضـوع تخلف و محرومیت‌های مقـرر قانونی را پیش‌بینی کرده اسـت. همچنین در صورت عدم ایفای تعهد ظرف سه ماه از ابلاغ حکـم قطعی، جریمه‌ای معـادل ارزش تعهد بر اسـاس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی در زمان صدور حکم به آن افزوده می‌شـود. با این حال، قانون‌گذار در همیـن تبصره، عدم اعمال محکومیت‌ها در صورت احـراز قوه قاهره را نیز پیش‌بینی کرده اسـت. بنابرایـن حتی قانون نیز میان مسئولیت ناشی از تخلف و موانع خارج از اراده صادرکننده تفاوت قائل شـده است. البته هر محدودیت بانکی یا اختلاف تجاری الزاما قوه قاهره محسـوب نمی‌شـود، اما نمی‌توان این دلایل را نیز بدون بررسی، از اسـاس بی‌اعتبار دانست. مسـئولیت حقوقی را نمی‌توان با مجازات کیفـری خلط کرد. نکته مهم دیگر، ضرورت تفکیک تخلف ارزی از جرم قاچاق ارز است. هر عدم ایفای تعهدی لزوما واجد وصف کیفری نیست و انتسـاب جرم مستلزم احراز عناصر قانونی آن است. رأی وحدت رویه شـماره ۸۷۸ مورخ ۲۶ خرداد ۱۴۰۵ هیئت عمومی دیوان عالی کشـور نیز، با توجه به موضوع خاص خود درباره مابه‌التفاوت نرخ ارز در برخی تعهدات وارداتی، قابل تعمیم بی‌قیدوشرط به تمام پرونده‌های صادراتی نیسـت. همچنین نمی‌تـوان مدیرعامل یا عضو هیئت‌مدیره شـرکت را صرفاً به دلیل داشتن سمت مدیریتی، مسئول تمام تعهدات ارزی شرکت دانسـت. مسئولیت اشخاص حقیقی باید بر اساس رفتار، نقش و مبنای قانونی انتساب مسئولیت احراز شـود. حتی نصاب بیش از سه میلیون یورو نیز به‌تنهایی برای انتسـاب وصف سـازمان‌یافته یا حرفه‌ای کفایت نمی‌کند و تحقق سـایر شـرایط قانونی ضروری است. اقتصاد به قانون قابل پیش‌بینی نیـاز دارد. تغییر مکرر مقـررات و روش‌های رفع تعهد ارزی، یکی دیگر از مشـکلات جدی فعالان اقتصادی است. نمی‌توان از صادرکننده انتظار داشت امروز بر اساس ضوابطی پاسخ‌گوی تصمیمات تجاری گذشـته خود باشـد که در زمان صادرات وجود نداشـته یا قابل پیش‌بینی نبوده اسـت. امنیت اقتصادی بدون ثبات مقررات و احترام به حقوق مکتسـبه فعالان اقتصادی تحقق نمی‌یابد. ضروری است پیش از اعمـال ضمانت اجـرا، اطلاعات گمرکی، بانکی و تجـاری با یکدیگر تطبیق داده شـود، اسـناد انتقال ارز و مکاتبات بانکی مورد بررسی قرار گیرد و دفاعیات صادرکننده درباره موانع واقعی ایفای تعهد شنیده شود. همچنین باید میان مسـئولیت شرکت و مسـئولیت مدیران آن تفکیک قائل شـد. واقعیت این است که بازگشـت ارز حاصل از صادرات برای اقتصاد کشـور ضروری است؛ اما نمی‌توان به نام صیانت از منابع ارزی، اصل تناسب، حق دفاع و رسیدگی منصفانه را به حاشیه راند. برخورد با متخلف عمدی، وظیفه قانون اسـت؛ همان‌گونه که حمایت از شخصی کـه به دلایل خـارج از اراده خود قادر به ایفای تعهـد نبوده، مقتضای عدالت اسـت. مسـئله این است: آیا هدف، بازگشـت ارز است یا صرفا افزایش پرونده‌های تعزیراتی و صدور احکام سـنگین؟ سیاسـت ارزی زمانی موفق خواهد بود که در کنار صیانت از منابع کشور، میان تخلف، ناتوانی و جرم تفاوت قائل شود. صادرکننده متخلف باید پاسخ‌گو باشد، اما هیچ صادرکننده‌ای نباید صرفا به دلیل یک عدد ثبت‌شده در سامانه، پیش از بررسی واقعیت‌ها، در جایگاه متخلف عمدی قرار گیرد. اقتصاد به بازگشـت ارز نیاز دارد؛ اما بیش از آن، به بازگشـت منطق حقوقی و عدالت به نظام رسیدگی نیازمند است.

۷ جیمزباند

موفقیت‌های رابرت پتینسـون پس از حضور موفق در اودیسه به کارگردانی «کریستوفر نولان» ادامه پیدا کرد و توانسـت به‌عنوان هفتمین بازیگر جیمز باند انتخاب شود. او قرار است نقش این جاسوس بریتانیایی را که یان فلمینگ خلق کرده است، در بیست‌وششمین فیلم جیمزباند ایفا کند. او پس از شـان کانری، جورج لازنبی، راجر مور، تیموتی دالتـون، پیرس برازنان و دنیل کریگ، این نقش را بازی می‌کند. فرایند انتخاب از ماه می (اواخر اردیبهشـت) آغاز شده بود. این اولین فیلم جیمزباند تحت کنترل آمازون ام‌جی‌ام اسـت. این شـرکت در فوریه ۲۰۲۵ حقوق آن را به روایتی حدود یک میلیارد دلار خریداری کرده اسـت. پتینسـون گفت: «جیمزباند یکی از افسـانه‌ای‌ترین شخصیت‌های تاریخ سینماست و سپردن ۰۰۷ به من افتخار یک عمر است».

۱۳ سال

داده‌های ۱۳ساله مریخ‌نورد کنجکاوی نشان می‌دهد جو مریخ هر سال در فصل بهار و تابستان تغییر شـیمیایی عجیبی را تجربه می‌کند؛ پدیده‌ای که دانشمندان را به وجود لایه‌های بسیار نازک آب با حالت شـبه‌مایع در سـطح یا زیر خاک این سیاره مشکوک کرده اسـت. مریخ ممکن است برخلاف تصور رایج، هنوز هم میزبان مقادیر بسیار اندکی آب در نزدیکی سطح خود باشد. محققان متوجه شدند که در فصل بهار و تابستان مریخ، نسبت ایزوتوپ اکسیژن-۱۸ در دی‌اکسیدکربن جو افزایش پیدا می‌کند. این تغییر در طول شبانه‌روز تفاوت چشمگیری ندارد، اما در فصل‌های گرم‌تر به وضوح دیده می‌شـود. این لایه‌های آب احتمالا در سـطح خاک یا میان دانه‌های خاک در زیر سطح مریخ قرار دارند.

خبرخوانی

۶۱ استاد دانشگاه به ناشران بین‌المللی نامه نوشتند
تحریم‌ها سبب شده مقالات علمی منتشر نشود

معـاون تحقیقـات و فنـاوری وزیـر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با انتقاد از ممانعـت برخی ناشـران بین‌المللی از انتشـار مقالات علمی پژوهشگران ایرانی به دلیل تحریم‌ها گفت: امسـال نامه‌ای با امضای ۶۱ رئیس دانشگاه به ناشران بزرگ بین‌المللی ارسـال کردیم و نسبت به این برخورد غیرعلمـی و غیراخلاقی اعتراض کردیم. دکتر شاهین آخوندزاده با اشاره به محدودیت‌های ایجادشده از سوی ناشران بین‌المللی برای انتشـار مقـالات علمی پژوهشگران ایرانی گفت: «در پی فشارهایی کـه در جریان جنگ تمام‌عیـار، به‌ویژه در حوزه علم بر ناشران بین‌المللی وارد شده است، بسـیاری از این ناشران به بهانه‌های مختلف از انتشـار مقالات محققان ایرانی خـودداری می‌کننـد». او افـزود: «برخی ناشـران به صراحـت اعـلام می‌کنند که بـه دلیل تحریم‌بودن کشـور ایران، امکان انتشار مقالات پژوهشگران ایرانی را ندارند. این در حالی اسـت که چنین برخوردی با محققـان، اقدامی غیرعلمی و غیراخلاقی اسـت و فعالیت علمی افـراد نباید تحت تأثیر تحریم‌های سیاسی قرار گیرد». معاون تحقیقات و فناوری وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ادامه داد: «امسال نامه‌ای با امضای ۶۱ رئیس دانشـگاه تهیه و برای ناشران بزرگ بین‌المللی ارسال کردیم. در این نامه، اعتراض جامعه دانشگاهی ایران به رفتار ناشـرانی اعلام شـد که به دلیل تحریم‌های اعمال‌شـده از سوی آمریکا و رژیم صهیونیسـتی علیه ایران، از انتشـار مقالات علمی محققـان ایرانی جلوگیری می‌کنند». آخوندزاده اظهـار کرد: «اینکه این مکاتبه تا چه اندازه توانسـته است بر عملکرد ناشـران تأثیر بگذارد، باید بپذیریم که تأثیر آن چندان زیاد نبوده است؛ چراکه در عرصه بین‌المللی همچنان نوعی سلطه استکباری و استعماری وجود دارد. علاوه بر رؤسای دانشـگاه‌ها، لازم است معاونان دانشگاه‌ها و اعضای برجسته هیئت‌علمی کـه در سـطح بین‌المللی شناخته‌شـده هسـتند نیز این اعتراض را پیگیری کنند». او افـزود: «اسـتادان و چهره‌های علمی شناخته‌شده‌ای مانند دکتر فریدون عزیزی، دکتـر لاریجانـی، دکتر اسـتقامتی و دکتر ملک‌زاده نیز به‌صورت فردی با ناشـران و مجامع علمی بین‌المللی مکاتبه کرده‌اند تا اعتراض جامعه علمی ایران نسـبت به این برخوردها منعکس شود».

فراخوان

فراخوان نخستین جایزه ادبی «دادنامه» منتشر شد

نخسـتین دوره جایزه ادبی «دادنامه»، ویـژه رمان‌هـای منتشرشـده در سـال ۱۴۰۴، با هدف حمایت از نویسندگان ایرانی و ترویج مطالعه رمان ایرانی برگزار می‌شـود. در ایـن دوره، پنج برگزیده با اهـدای تندیس «دادنامه»، لوح تقدیر و مجموعا ۱۴۰ میلیون تومان جایزه نقـدی تجلیل خواهند شـد. ایـن رویداد مسـتقل فرهنگی، بـا مشـارکت بخش خصوصی، مدیریت عزیز سـام خانیانی و دبیری علمی احمد پوری و اسدالله امرایی برگـزار می‌شـود و معرفی آثار شـاخص داسـتانی و تقویت ارتباط میان نویسندگان و مخاطبان را دنبال می‌کند. برگزارکنندگان جایزه «دادنامه» بر نقش نهادهای مستقل فرهنگی در رشـد و اعتـلای ادبیات تأکید دارنـد و حمایـت از ارزش‌هـای ادبی و فرهنگی آثـار را از مبانی شـکل‌گیری این رویداد می‌دانند. بر اسـاس فراخوان، تنها رمان‌های منتشرشـده در سال ۱۴۰۴ در این دوره بررسی خواهند شـد. ارزیابی آثار به چهره‌های صاحب‌نظر داستان‌نویسی ایران سپرده می‌شـود و آثار نویسندگان جوان و پیش‌کسـوت بر پایه معیارهای مشـخص و یکسـان داوری خواهند شـد. شناسایی اسـتعدادهای جوان و معرفـی آثار آنان به جامعه ادبی نیـز از دیگر اهداف جایزه «دادنامه» است. شـورای سیاست‌گذاری این رویداد متشـکل از دکتر فردین شورج، رضـوان ابوترابـی و یاسـین نمکچیـان، تمهیداتی برای معرفی نویسـندگان جوان در نظر گرفته اسـت. نویسندگان و ناشران می‌توانند برای شـرکت در نخسـتین دوره این جایزه، سـه نسـخه از هر اثـر را تا ۳۰ آذرماه به دبیرخانه ارسال کنند. در مراسم اختتامیـه، نویسـندگان پنج اثـر برگزیده معرفی می‌شوند. به هر یک از آنان تندیس «دادنامـه» و لوح تقدیر اهدا خواهد شـد و جوایـز نقدی از ۵۰ تـا ۱۵ میلیون تومان اعطا خواهد شد. نشـانی دبیرخانه آن در مؤسسـه چاپ و نشـر دادنامه در تهران، خیابان جمهوری، بعد از خیابان کارگر، بین خیابان‌هـای منیری‌جاویـد و ۱۲ فروردین، پلاک ۱۰۶۹ قرار دارد.